

עירובין מה. (המשנה הראשונה) עד מו. (ש5)

ביאורי מושגים

אדם המהלך בדרך - קולא הקילו חכמים באדם ההולך בדרך. בערב שבת הוא יכול לקבוע שמקום שבתו יהיה בכל מקום מה2000 אמה שסביבו. בדרך זו הוא יכול ליהנות מהיתרונות של עירוב תחומין גם בלי לשים אוכל לשם כך. אם הוא רוצה ללכת לכיוון מסוים הוא יכול להחליט ששבתו תהיה במרחק 2000 אמה לכיוון ההוא וכך הוא יכול ללכת 4000 אמה.

המשנה

אדם שהלך בדרך (עין ביאור מושגים) והגיע בלי ידיעתו סמוך לעיר: ר' יהודה: נחשב ששבת בעיר (וכך אירע עם ר' טרפון). ר' מאיר: אם לא פירש - שבתתו במקומו.

בברייתא מופיע שר"מ דחה את הראיה של ר' יהודה מהמעשה של ר' טרפון.

המשנה

אדם שנרדם בדרך בערב שבת: ר' יוחנן בן נורי: קנה שבתה ויש לו 2000 אמה לכל כיוון. חכמים: לא קנה שבתה (ובגמרא מבואר שיש לו 4 אמות לכל כיוון). ר' אליעזר: לא קנה שבתה - ויש לו 2 אמות לכל כיוון. ר' יהודה: לא קנה שבתה - ויש לו 4 אמות לכיוון אחד בלבד.

שני אנשים או שלושה שיש להם חפיפה ב4 אמותיהם: מותר להיות בשטח החופף ובתנאי שאף אחד לא יצא מ4 אמותיו.

ספקו של רבא: מה ר' יוחנן בן נורי סבר לגבי חפצי הפקר:

אפשרות א': כמו אדם ישן גם הם קנו שבתה בלי דעת.

אפשרות ב': אדם ישן קנה שבתה כיוון שאם היה ער היתה לו דעת. חפצי הפקר לעומת זאת מופקעים מדעת לחלוטין, ולכן לא קנו שבתה.

רב יוסף: לפי ריב"נ גם חפצי הפקר קונים שבתה.

הראיה שרב יוסף הביא לדבריו: בברייתא מבואר שגשמים שירדו לפני שבת מותר להזיזם 2000 אמה לכל כיוון - מכאן שהם קנו שבתה.

ראיה נוספת לדברי רב יוסף: יש מחלוקת בין הברייתות מה מעמדם של המים שבבורות הציבוריים. האם הם קנו שבתה בערב שבת או שהם הולכים לפי הממלא אותם. מכאן שיש דעה הסוברת שהפקר קונה שבתה.

ברייתא

גשמים שירדו לפני שבת - יש להם 2000 אמה לכל כיוון.

גשמים שירדו בשבת התחום שלהם הוא התחום של הממלא.

קושיה: מדוע המים לא קנו שבתה בים שבו הם היו בע"ש.

תירוצים:

1. הברייתא היא לא כר"א הסובר שהמים באים מהים.

2. ראינו שהמים היו כבר בענן בערב שבת.

3. ספק האם המים היו בענן בע"ש וספק דרבנן לקולא.

4. המים בים ניידים ולכן הם לא קונים שבתה.

קושיה על 1-3: למה המים לא קנו שבתה בעננים?

תירוצים:

1. אין תחומין מעל 10 טפחים.

2. המים בענן ניידים וחפץ נייד לא קונה שבתה.